

วารสารศิลปกรรมศาสตร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ฉบับปฐมฤกษ์ 2548

ศิลปะเป็นผลพวงที่ได้จากวิทยาศาสตร์(จริงหรือ)

ศิลปะกับวิทยาศาสตร์ความเหมือนและความต่าง

ธวิษ วงศ์พลาย

หากจะกล่าวลอย ๆ เช่นนี้ คงจะได้แน่จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหลักฐานมาอ้างอิงและทำความเข้าใจที่มาของศัพท์แต่ละคำกันเสียก่อนจึงค่อยเปรียบเทียบและสรุปเริ่มต้นกับคำว่าศิลปะ ซึ่งตรงกับคำว่า “ARTS” ในภาษาอังกฤษมีความหมายตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่า “ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยมและทักษะของแต่ละคน หรือความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีหรือความเชื่อในลัทธิศาสนา” ส่วนคำว่า “วิทยาศาสตร์” หรือตรงกับคำว่า “SCIENTIFIC” ในภาษาอังกฤษนั้นมีความหมายเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเป็นวิชาที่ว่าด้วยการค้นคว้า ทดลองพิสูจน์หาเหตุผลเพื่อพิสูจน์ความจริงในทุกๆ เรื่องที่มนุษย์ต้องการรับรู้และเข้าใจสิ่งนั้นๆ

เมื่อมาถึงตรงนี้ ก็พอจะเข้าใจความหมายกันแล้วและก็นึกเปรียบเทียบเอาไว้ในใจ คงจะมองเห็นภาพคร่าว ๆ กันแล้วว่าศิลปะนั้นเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อย่างไร และศิลปะเป็นผลพวงที่ได้จากวิทยาศาสตร์จริงหรือไม่ จะมาดูกันต่อไปว่าในการสร้างสรรค์งานศิลปะนั้นผู้สร้างจะต้องมีเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการสร้างอะไร เพื่ออะไร และวิธีการสร้างนั้นจะต้องดำเนินการอย่างไร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาค้นคว้าทดลองเพื่อหาวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ

ที่จะนำมาสร้างสรรค์งานนั้น ให้เหมาะสม เพื่อผลที่ได้จะบรรลุตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ และด้วยเหตุผลอันนี้จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยผลผลิตที่เกิดจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นระนาบที่ใช้รองรับทุกชนิด สี ทุกประเภท พู่กัน น้ำมันผสม และสื่ออื่นๆ อีกมากมายที่ใช้ประกอบในงานศิลปะทุกประเภทล้วนต้องอาศัยผลผลิตจากวิทยาศาสตร์ทั้งสิ้น

คราวนี้ย้อนกลับมามองอีกครั้งหนึ่งว่าในขณะที่เรากำลังพูดถึงสื่ออุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาสร้างงานศิลปะนั้นว่าล้วนได้จากผลพวงของวิทยาศาสตร์ทั้งหมดนั้น แต่ในขณะเดียวกันงานศิลปะก็เป็นวิทยาศาสตร์ในตัวมันเองเช่นกัน เพราะการสร้างสรรค์งานศิลปะนั้นผู้สร้างจำเป็นต้องค้นคว้า กลวิธี กระบวนการและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับงานนี้แหละคือวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนปฏิเสธไม่ได้ บางท่านก็อาจจะแย้งว่าแล้วในสมัยก่อนละ ยุคหินเก่าๆ ไม่มีวิทยาศาสตร์อะไรเลย “ภาพสัตว์ป่าที่มีอายุประมาณ 15,000 - 30,000 ปีก่อนคริสต์ศักราชค้นพบที่บนผนังถ้ำลาสโกส์ในประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี ค.ศ. 1940 (พ.ศ. 2483) นั้น ไม่เห็นจะมีผ้าใบ , สีน้ำมันหรือวัสดุอื่น ๆ ที่ได้จากผลพวงของวิทยาศาสตร์แต่อย่างใดเลย ทำไมยังอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ ดูว่าข้อแย้งนี้จะมีเหตุผลไม่เพียงพอสำหรับที่จะคัดค้านได้ เพราะการที่ค้นพบภาพเขียนบนผนัง ถ้ำลาสโกส์ หรือจะเป็นอันตามิรา ในประเทศสเปน

ก็ตามอยู่ได้มาจนถึงมาทุกวันนี้ ก็เพราะมนุษย์ยุคนั้น ได้ผ่านการค้นคว้า ทดลองหาวัสดุที่คงทนที่สุดที่มีใน ยุคนั้นสร้างผลงานเอาไว้ จนทำให้มนุษย์ยุคใหม่นี้ได้ ชื่นชมและศึกษาค้นคว้า วิธีการค้นคว้าทดลองนี้ เป็นวิทยาศาสตร์ หรือจะยกตัวอย่างอีกสักอย่างหนึ่ง เพื่อให้เห็นเด่นชัดขึ้นไปอีกว่า "ศิลปะเป็นผลพวงที่ได้จาก วิทยาศาสตร์ จริงหรือไม่" การสร้างตึกอาคารใหญ่ๆ หรือ ยานพาหนะนั้น เหตุผลของการสร้างที่แท้จริงก็เพื่อ ประโยชน์ใช้สอยสำหรับการคมนาคมการขนส่งแต่ก่อน ที่จะสร้างก็ต้องมีการออกแบบรูปทรง และค้นคว้า ทดลอง ว่าจะใช้งานได้หรือไม่ ปลอดภัยหรือไม่เมื่อได้คำตอบ เหล่านี้แล้วก็เริ่มสร้าง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประดับ ประดาตกแต่งให้สวยงามด้วยเมื่อเป็นผลงานที่สำเร็จ ออกมาประโยชน์ที่ได้รับก็คือ เป็นยานพาหนะสำหรับการ คมนาคม การขนส่ง ฯลฯ แต่ตัวตนของยาน พาหนะที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าเรานั้นคือ "งานศิลปะ" ขึ้นหนึ่งเช่นกันที่ให้ทั้งประโยชน์ในการใช้สอย และ ให้ทั้งความงาม ที่ทำให้ผู้พบเห็นได้ชื่นชมด้วยเหตุผล ที่กล่าวมาแล้วนั้น ขอให้ท่านผู้อ่านได้พิจารณาด้วย ตัวท่านเองเถิดว่าคำกล่าวที่ว่า "ศิลปะเป็นผลพวง ที่ได้จากวิทยาศาสตร์" จริงหรือไม่อย่างไร หรือไม่จริง

ศิลปะกับวิทยาศาสตร์

ความเหมือนและความแตกต่าง

ศิลปะกับวิทยาศาสตร์นั้นมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเช่นเดียวกันกับ หวีผมมือและ นิ้วชี้ ดังนั้นถ้าอันหนึ่งอันใดชำรุดเสียแล้ว อันหนึ่งก็ไม่สามารถ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ วิทยาศาสตร์นั้นพยายาม ที่จะไขความลับข้อข้องใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับโลกของเรา และจักรวาลนี้ โดยวิธีการตั้งสมมุติฐานค้นคว้า ทดลอง หาเหตุผล เพื่อนำความจริงที่ได้รับรู้มาสู่ผู้คน ในช่วงเวลานั้นและในอนาคต ที่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ กับหมู่มวลมนุษย์ในส่วนของศิลปะก็เช่นกัน ถ่ายทอด ความจริงเหล่านี้จากที่มองเห็น และส่งผ่านไปยังสมอง เพื่อรับและรู้และคิดไปสู่อารมณ์แห่งความรู้สึก และถ่ายทอดความรู้สึกออกมาในลักษณะการบันทึก เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ และสังคมนั้นๆ ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และศิลปะยังสามารถสร้างจินตนาการ

ของมนุษย์ไปสู่ยุคในอนาคตด้วย ศิลปะก็ได้อาศัย เทคโนโลยีต่าง ๆ อันเกิดจากผลพวงของการค้นคว้า ทดลองทางวิทยาศาสตร์ มาตอบสนองความคิดทาง ด้านสร้างสรรค์งาน ศิลปะตามที่ได้จินตนาการขึ้น แต่ในขณะเดียวกันวิทยาศาสตร์ก็ได้นำสิ่งที่ศิลปะ ได้จินตนาการขึ้นมานั้นมาค้นคว้าทดลองและใช้ เทคโนโลยีที่วิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ พยายามสร้างจินตนาการ ของศิลปะ ให้มีรูปร่างเป็นตัวตนขึ้นมาให้ได้ โดยคิดค้นสิ่ง ต่างๆ ที่ศิลปะได้จินตนาการไว้ และสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นระนาบรองรับต่างๆ สี ทุกประเภท เครื่องมือ อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ศิลปะในทุกสาขาวิชาต้องใช้ วิทยาศาสตร์ก็ได้คิดค้นทดลอง เพื่อสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา สนับสนุนศิลปะให้สามารถถ่ายทอดจินตนาการ ได้อย่าง เต็มรูปแบบ และวิทยาศาสตร์ก็ยังได้คิดค้น สิ่งใหม่ขึ้นมา อีกเพื่อเป็นทางเลือกให้ศิลปะได้นำไปทดลองใช้ในการ สร้างสรรค์งานศิลปะอีกด้วย จากที่กล่าว มาข้างต้นเราจะ เห็นได้ชัดเจนว่า ศิลปะกับวิทยาศาสตร์มีความเกี่ยวเนื่องกัน อยู่ตลอดเวลาไม่สามารถแยกออกจาก กันโดยเด็ดขาดได้

ดังนั้นศิลปะย่อมไม่มีแน่นอน ถ้าปราศจาก วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ย่อมมีติดบอดถ้าปราศจาก ศิลปะวิทยาการทั้งสองนี้จึงช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้วิทยาศาสตร์ปราศจากศิลปะก็เป็นเช่นก้อนหิน ที่เกิดขึ้นมาไร้รูปแบบปราศจากความน่าสนใจไร้ระเบียบไร้ ประโยชน์เปรียบเสมือนร่างกายที่ไม่ มีวิญญาณศิลปะ ก็เช่นกันถ้าปราศจากวิทยาศาสตร์ แล้วก็เปรียบเสมือน วิญญาณที่ไร้ร่างกายซึ่งถ้าเป็นเช่น นี้ก็จะไม่แตกต่างไปจาก บทกวีนิพนธ์ที่เกิดจากจินตนาการล้วนๆ

ความเหมือน

ศิลปะกับวิทยาศาสตร์ ต่างก็มีกระบวนการทาง ความคิดต่อเนื่อง และการพัฒนาการต่อไปในอนาคต อย่างไม่หยุดอยู่กับที่ หากโลกนี้ยังคงหมุนไปชีวิตทุกชีวิต บนพื้นโลกยังไม่หยุดนิ่ง ศิลปะก็จะบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนพื้นโลก และสร้างงานศิลปะต่อไปเพื่อสนอง ตอบความต้องการของหมู่มวลมนุษย์อย่างไม่หยุดนิ่ง เช่นกัน ในขณะเดียวกันวิทยาศาสตร์ก็ต้องศึกษา ค้นคว้าหาเหตุผลทดลองหาความจริงและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้วทำลายมวลมนุษย์ และก็สร้างประดิษฐ์

สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา เพื่ออำนวยความสะดวกและ
ความปลอดภัย ให้แก่ชีวิตทุกชีวิตที่มีอยู่บนพื้นโลก เช่นกัน
ความแตกต่าง

วิทยาศาสตร์กับศิลปะ ถึงแม้จะมีกระบวนการทางความคิดการพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในแนวทางเดียวกันก็จริงอยู่ แต่ก็แตกต่างกันตรงที่เป้าหมายวิทยาศาสตร์มีเป้าหมายที่แน่นอนในการที่จะค้นคว้าทดลอง เพื่อหาเหตุต่างๆที่เกิดขึ้นมาบนพื้นโลก ให้กระจ่างชัดและรู้ซึ่งถึงความจริง ให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อจะได้แก้ไขและป้องกัน ให้สิ่งต่างๆที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและสิ่งที่มีมนุษย์ไม่ปรารถนาให้หมดไปแต่ทางด้าน

จินตนาการ ความเชื่อในเรื่องต่างๆและเทคนิควิธีการสร้างสรรค์สิ่งๆที่ตัวเองคิดค้น เพื่อสนองตอบอารมณ์ความพอใจของตนเอง และผู้ชมได้รับทราบและชื่นชมผลงานที่ตนได้สร้างขึ้นมาพร้อมทั้งศิลปะทุกชิ้นที่เขาสร้างมานั้นยังได้สะท้อนให้เห็นความเป็นอยู่ของสังคมในยุคนั้นๆด้วย ศิลปะเป็นสิ่งสำคัญที่จะเน้นให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาร่องรอยความเป็นมาของศิลปะวัฒนธรรมในอดีตของมนุษย์ยุคก่อนอีกด้วย แต่ไม่สามารถที่จะตั้งเป้าหมายให้ผู้ชมเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันได้

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้หาได้เป็นบทสรุปที่ถูกต้องไม่หากเป็นแค่เพียงมุมมองมุมมองหนึ่งของผู้เขียนเท่านั้น

